

هشدار در خصوص استفاده از بی حس کننده های موضعی

مصرف بی حس کننده های موضعی به منظور کاهش درد در ماموگرافی و یا سایر شرایط و تستهای پزشکی، می تواند با عوارض جدی و تهدید کننده حیات مانند بی نظمی ضربان قلب، تشنج، مشکلات تنفسی، کوما و حتی مرگ همراه باشد که در اثر جذب سیستمیک فرآورده به دنبال استفاده در محل وسیعی از پوست یا ایجاد پوشش در محل استفاده شده، ایجاد می شود.

سازمان غذا و داروی آمریکا (FDA)، به تازگی، هشدار در خصوص خطرات جدی ناشی از مصرف بی حس کننده های موضعی به منظور کاهش درد ناشی از ماموگرافی و سایر شرایط و تست های پزشکی منتشر نموده است. در این اطلاعیه، نسبت به خطرات بالقوه مصرف فرآورده های مذکور در ایجاد عوارض جدی و تهدیدکننده حیات مانند بی نظمی ضربان قلب، تشنج، مشکلات تنفسی، کوما و حتی مرگ که در اثر استفاده در محل وسیعی از پوست یا پوشش محل استفاده شده ناشی می شود، هشدار داده شده است. این سازمان، پیش از این در سال ۲۰۰۷ میلادی، دو مورد گزارش مرگ ناشی از مصرف بی حس کننده های موضعی پیش از لیزر درمانی دریافت نموده است. لذا توجه همکاران محترم را به نکات ذیل جلب می نماید:

۱. FDA به تازگی از انتشار مقاله ای که مصرف بی حس کننده های موضعی را در کاهش درد ناشی از ماموگرافی تحت مطالعه قرار داده است، آگاهی یافته است. طی مطالعه مذکور، فرآورده بی حس کننده موضعی، در محل وسیعی استفاده و با پوشش پلاستیکی پوشانده شده است. اگرچه هیچ گونه اثرات جانبی جدی در این مطالعه گزارش نشده است، حجم نمونه مورد مطالعه جهت ارزیابی عوارض جدی احتمالی به اندازه کافی نبوده است. لذا این سازمان از احتمال ایجاد عوارض جدی و تهدید کننده حیات ناشی از مصرف بی حس کننده های موضعی در منطقه وسیعی از پوست یا پوشش منطقه استفاده شده، اظهار نگرانی نموده است.
۲. بی حس کننده های موضعی با انسداد گیرنده های درد در پوست عمل می نمایند. برخی از فرآورده های موجود در یک بی حس کننده موضعی می توانند از پوست عبور نموده، وارد جریان خون شوند. در شرایطی مانند استفاده از بی حس کننده موضعی در منطقه وسیع تری از پوست، استفاده از فرآورده بر روی پوست تحریک شده یا آسیب دیده و یا افزایش درجه حرارت پوست، مقادیر بیشتری از فرآورده به جریان خون راه می یابد.
۳. درجه حرارت پوست با تمرینات فیزیکی، پوشش پوست با یک پوشاننده یا استفاده از پد گرم کننده افزایش می یابد. تحت این شرایط، مقدار داروی بی حس کننده که به جریان خون راه می یابد، غیر قابل پیش بینی شده، ممکن است به حدی برسد که عوارض تهدید کننده حیات مانند بی نظمی ضربان قلب، تشنج، مشکلات تنفسی، کوما و حتی مرگ ایجاد نماید.
۴. پیش از توصیه به استفاده از یک بی حس کننده موضعی به هر دلیل پزشکی، حتماً ایمنی مصرف آن را در مقادیر لازم جهت کسب اثرات ضد درد، ارزیابی نموده، استفاده از سایر اقدامات درمانی را بررسی نمایید. در صورتی که استفاده از یک بی حس کننده موضعی، بهترین گزینه تشخیص داده شد، کمترین مقدار موردنیاز بایستی تجویز شود.
۵. در صورت استفاده از بی حس کننده های موضعی به هر دلیل، مصرف فرآورده بایستی به منطقه درد محدود شود.
۶. بی حس کننده های موضعی نباید بر روی پوست تحریک شده یا آسیب دیده استفاده شوند.

1. Lambertz CK et al. Premedication to Reduce Discomfort during Screening Mammography. Radiology 2008; 248(3): 765-72.

از همکاران محترم تقاضا می شود در صورت مشاهده هر گونه عارضه یا اشتباه دارویی، مراتب را از طریق تکمیل فرم های زرد و ارسال به صندوق پستی ۹۴۸-۱۴۱۸۵ و یا از طریق سایت www.adrnc.ir، نمابر (۸۸۸۹۰۸۵۷) یا تماس تلفنی (۴-۸۸۹۲۳۱۹۳) به مرکز ADR گزارش نمایند.

مرکز ثبت و بررسی عوارض ناخواسته داروها
معاونت غذا و دارو - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی